

LEGFŐBB ÉRTÉKÜNK A SZAKMAI TUDÁS ÉS AZ ELHIVATOTTSÁG

INTERJÚ TŐKE LÁSZLÓVAL,
A PANNON-VÍZ ZRT. ELNÖK-VEZÉRIGAZGATÓJÁVAL,
A MAVÍZ ELNÖKSÉGI TAGJÁVAL

ZSEBŐK LAJOS
főszerkesztő

Folytatjuk a portrérovatot a vízművezetőkkel. Nem azért, mert ők fontosabbak másoknál, hanem azért, mert azok az emberek, akiknek nagyobb a rálátásuk, általában többet és érdekesebbet tudnak mondani másoknál. És a szavuk is számít, hisz valójában az ágazaton belül ők a felelős döntéshozók. Most Tőke Lászlót és az ő gondolatait mutatjuk be.

Zsebők Lajos: Bevezetésül lássuk az életutat és azt, miként lett vízműves.
Tőke László: A keresztapámmal kezdem, ha lehet. Gyermekkoromban ő volt a mosonszentmiklósi szivattyútelep vezetője, és én akkoriban a nyaraimat nála töltöttem. Hatalmas szivattyúk dolgoztak belvív idején, és számomra külön csoda volt, amikor elindították ezeket a gépeket. Gőzgép hajtotta az 1905-ben, Röck István gépgyárából származó szivattyúkat, ami engem teljesen elvarázsolt. Nem is volt kérdés, hogy a győri Mayer Lajos Vízügyi Szakközépiskolába megyek az általános iskola után, a városi vízellátási szakra.

Zs. L.: A szüleinek nem is volt közülük a vízhez vagy valami műszaki pályához?

T. L.: Édesapám a győri főpostán főtisztviselő volt, konkrétan a kézbesítők vezetője, postamester, nagy barátja a rendnek és a tisztességnek, édesanyám pedig a háztartást vezette. Tehát a szakmát nem hazulról hoztam.

Zs. L.: Ezt hamar elintéztük, de majd máshol bepótoljuk. Menjünk tovább, mi jött a középiskola után?

T. L.: A „vizes” pályafutásom rögtön az elején kissé megakadt, mert igaz, hogy jelentkeztem a műszaki egyetemre, de a bajai főiskolára vettem fel, ahol el is végeztem az első két félévet, de közbejött a nősülés. A családalapítás azzal is járt, hogy el kellett mennem, azaz jönnöm dolgozni. 1970-ben ide a vízműhöz jelentkeztem, amit akkor úgy hívtak, hogy Győr-Sopron Megyei 1. Számú Víz- és Csatornaművek. (A kettes számú a Soproni Vízmű volt.) Műszaki ügyintézőként kezdtem, de ha-

marosan elvittek katonának, ami akkor még két évet jelentett. Leszerelése után itt folytattam a munkát.

Zs. L.: Milyen munka volt ez?

T. L.: Már abban az időben is nagy volt itt Győrben a pezsgés, sorra épültek a lakótelepek, még házgyarat is létesítettek. Fejleszteni kellett a városi ivóvíz- és csatornahálózatot, és e beruházásoknál én voltam a vízmű egyik képviselője. Közben beiratkoztam újra Bajára, és vízellátás-csatornázás szakon szereztem diplomát. A vállalatnál kineveztek hálózati csoportvezetőnek, és elsősorban üzemeltetéssel, illetve hibaelhárításokkal foglalkoztam. Idővel megtettek a győri üzemelnökség-vezető helyettesének, később pedig megbíztak az üzemelnökség vezetésével. Ekkorra már a vízvezeték-építések lecsengtek, de felgyorsult a térségi csatornázás.

Zs. L.: Közbevetőleg kérdezem, mekkora most a PANNON-VÍZ?

T. L.: 123 önkormányzat településeinek vízellátása és szennyvízelvezetése, -tisztítása tartozik hozzánk. Ha az országos rangsort nézem, a két fővárosi cég, a DRV és az ALFÖLDVÍZ után mi következünk, de tisztán önkormányzati cégeként mi vagyunk a legnagyobbak.

Zs. L.: Folytassuk a szakmai pályafutást!

T. L.: 1995-ben – egy vezetőváltást követően – az addig „felfelé ívelő” pályám megtört, mert az új vezetéssel nem találtuk meg a közös hangot, és kénytelen voltam elhagyni a PANNON-VÍZ-et. Nem estem kétségbe, létrehoztam egy háromfős kft.-t, ahol közműtervezéssel foglalkoztunk.

Zs. L.: Ez nagy törés lehetett.

T. L.: Akkor igen. De rengeteg tanulsággal járt. Ma nem így gondolkodnék, ha akkor nem töltöttem volna el nyolc évet tervezéssel. Kinyílt előttem egy másik világ, a vállalkozók világa, s megnyíltak olyan szakmai csatornák, amik addig ismeretlenek voltak előttem, szélesedett a látóköröm. Teljesen más szemléletet kellett felvenni, a nagy cég biztonsága helyett állandóan megrendelést kellett szerezni, határidőre pontosan teljesíteni, vállalni a felelősséget és néha loholni a pénz után, ha már elvégeztük a munkát, fizessék is ki. Jó tanulóidő volt. Sok vízműnél jártam (a PANNON-VÍZ-nél nem, mert ott „feketelistán” voltam), és érdekes műszaki feladatokat oldottunk meg. A hálózattervezés mellett ivóvíz-technológiát és szennyvíztisztítást is terveztünk. A szakmai tapasztalatszerzésen kívül még érdekesebb volt, hányféle vízművessel találkoztam. Nagy tanulság, mennyire különböznek a vízművesek egymástól. Volt,

Borkai Zsolt polgármesterrel

aki kitétte a lelkét, és néha erőn felül, de kiválóan hozta a szakmát, és volt bizony olyan vízműves is, aki alig értett hozzá, és félvállról vette a dolgokat.

Zs. L.: Ez most is így van, nemdebár?

T. L.: Különbségek biztos, hogy most is vannak a cégek és a szakemberek között, de hiszem, hogy határozottan sokat javult a helyzet. Bár olyan módon már nem látok bele más cégek életébe, de úgy vélem, általánosságban erősödött a szakmai tudás és elhivatottság. Nálunk egészen biztosan, mert kiváló kollégáim vannak.

Zs. L.: Mert visszakerült a vízműhöz? Mi ennek a története?

T. L.: Nem nagy sztori. 2007 májusában a legnagyobb tulajdonos önkormányzat javaslatára a PANNON-VÍZ közgyűlése megválasztott vezérigazgatónak, és beválasztott az igazgatóságba, ahol az elnöki poszt tekintetében is reám szavaztak.

Zs. L.: Akkor elmúlt tíz éve, hogy vezérigazgató. Azt gondolom, ez a tíz év sokat rejt magában. Beszéljünk erről, legyen ez az interjú vezérfonala, ahonnan majd kitekintünk erre meg arra. Először: mit vett át?

T. L.: Borzasztó helyzetben volt a PANNON-VÍZ. A belépésem napján egymilliárd forint hiteltartozása volt a cégnek. Ez meghatározta a kezdeti ténykedésem, az első egy-másfél évben kármentesítés folyt, majd fokozatosan sikerült leépítenünk az adósságokat és a hitelfelvételeinket,

illetve az ezekkel járó terheket. Jókor kérdez, mert a tavalyi év volt az első, hogy nem vettünk fel egy fillér hitelt sem.

Zs. L.: Ezzel azt állítja, hogy az elmúlt öt évben is, amióta a víziközmű-szolgáltatók jó része veszteségbe fordult, és mást sem hallok, mint hogy lehetetlen szinten tartani a szolgáltatás színvonalát, illetve az elmaradt rekonstrukciók hatalmas gondokat fognak okozni, önök folyamatosan erősödtek, javultak.

T. L.: Igen, de nem ilyen egyszerű a kép. Egy vízmű helyzetét és kondícióját rendkívüli mértékben eldönti, hogy a díjak befagyasztása előtt mi történt, hiszen azóta is ezek a díjak ketyegnek. Az, hogy 2012-t megelőzően milyen díjakat fogadtak el az önkormányzatok, sok tényezőtől függött. Például, hogy mit vártak el ezek az önkormányzatok a szolgáltatótól. Azt-e, hogy legyen évi X százalék osztalék, vagy a fordítottját, legyen a lehető legolcsóbb a szolgáltatás.

Zs. L.: Máshol is ezt hallom, de azt is, hogy annak idején a díjakba beépítettek ún. fejlesztési hányadot, részben új beruházások finanszírozására, részben pedig az értékcsökkenési leírásokból származó forrás kiegészítésére.

T. L.: Meglehet, a lényeg, hogy a korábbi jó díj hatalmas különbségként munkál ma is. Nálunk viszonylag jó díjakkal találta meg a PANNON-VÍZ-et a díjbefagyasztás, de ne gondolja senki, hogy ez önmagában elég volt a gazdálkodásunkat egyensúlyi helyzetbe hozni. Egy tízmilliárd forint árbevételű cégnél igen nagy teher az évi egymilliárd forintnyi pozícióromlás. Emiatt bizony nálunk is vissza kellett fogni a rekonstrukciókat, hatékonyabbá kellett tenni a szolgáltatáshoz kapcsolódó folyamatainkat, és a létszámunkat is csökkentettük.

Zs. L.: És ehhez elegendő volt az alaptevékenységből származó árbevétel? Van egy olyan álláspont, hogy ha az alaptevékenység veszteséges, akkor nem sírni kell a támogatásért, hanem olyan vállalkozásokat kell indítani, folytatni – akár külföldön –, aminek a nyeresége révén pótolhatók az alaptevékenység veszteségei.

T. L.: A mi tudásunk, felszereltségünk és nem utolsósorban tapasztalatumunk a szolgáltatásra van kihegyezve, tehát a piacon emiatt a versenyképességünk alacsonyabb, mint az építéssel foglalkozó kivitelező cégeké. Az elképzelhető, hogy a szabad kapacitást kihasználva közvetlenül a tevékenységünkhöz, felszereltségünkhöz kapcsolódó munkákat végezzünk, de ez ágazati szinten nem fogja helyrebillenteni a forráshiányos gazdálkodást. Ez kizárólag átmeneti megoldás lehet, hiszen a létszámunk sem engedi meg, hogy tartósan nélkülözzünk munkaerőt a fő feladatunktól, a szolgáltatástól.

Zs. L.: Mert egyébként lenne rá elegendő szakemberük?

T. L.: Dehogyan lenne, a szolgáltatási feladatok ellátásánál is gondban vagyunk. München innen 5 óra autóval, az ausztriai lehetőségekről nem is szólva. Nálunk azonban nem csupán a nyugati határ közelsége jelent elszívó hatást, hanem a győri ipari potenciál, azaz a helyben lévő, jól fizető nagyvállalatok is. Ez azzal jár, hogy a bérszínvonalat ezekhez kell igazítanunk. Bár 2012 óta 35% béremelést sikerült biztosítani, de azt kell látnunk, ez kevés a jó munkaerő megtartásához, és akkor a szakember-utánpótlásról még nem is beszéltem.

Zs. L.: De, beszéljen csak.

T. L.: Azt látjuk, hogy a szülők nem nagyon biztatják a gyereket, hogy mondjuk vízvezeték-szerelést tanuljon. A PANNON-VÍZ akkreditált képzőhely, de ez sem hoz igazán megoldást. Egyedül az átképzés az, ami

működik még, azonban nyilvánvalóan egyre romló szakmai színvonalal. Úgy érzem, nincs elég szakmai presztízse a munkánknak, és amire oly büszkék vagyunk, a hivatástudat és a szakmaszeretet is el fog kopni előbb-utóbb. Ehhez hozzájárul, hogy a szolgáltatók a közbeszédben a megbízhatatlan, csaló emberek szinonimájává lettek, ami tovább gyengíti a szakmai vonzerőnket. Nem a diplomás a gond, hanem a szakmunkás. Mindezek ellenére nem tettünk le a szakma népszerűsítéséről, ezért járjuk az iskolákat, működtetjük a Facebook-oldalunkat, mert ott lehet megfogni még a gyerekeket. Sajnos azonban így sem lehetünk optimisták.

Az átemelő szivattyú beemelése

Víziközműellátás a Tóth László készítette maketten

Zs. L.: Korábban említette a rekonstrukciók visszafogását. Ön szerint igaz az feltevés, hogy az előregedő rendszerek hirtelen meghibásodása súlyos ellátásbeli haváriákat okozhat?

T. L.: Itt a PANNON-VÍZ-nél figyeltünk arra, hogy a szűkülő felújítások során azokat a rendszer elemeket vegyük előre, amelyek meghibásodása a szolgáltatásban a legsúlyosabb gondot okozhatja. Ez többé-kevésbé igaz másokra is. És itt is megjelenik a vízművesekre jellemző emberi tényező, az elkötelezettségnek és hivatástudatnak az a magas szintje, ami

egyszerűen nem engedi, hogy bekövetkezzenek a nagy bummmok. Emiatt én nem tartom valószínűnek, hogy egy nagy BUMM fogja meghozni a pénzt a rekonstrukciókhoz, úgy, mint ahogyan a vízgyűeseknek meghozták az árvizek. Az előregedő rendszerek felújításához nem kell forrás, mert az imént idézett problémakezeléssel csak toljuk magunk előtt a halmozódó feladatokat. Az ellátórendszerek kora mellett van egy másik gond is, és pedig az, hogy a rendszerek a korábbi, a maihoz képest akár 2-3-szoros vízfogyasztásra épültek ki. Ennek következménye, hogy e most már túlméretezettnek számító rendszerek hibajavítása, fenntartása, a vízminőség biztosítása jelentős többletköltséget okoz. Tehát akkor, amikor a rekonstrukciók szükségességéről beszélünk, azt is vegyük hozzá, hogy azzal ez is megoldódhat. Még egy dolog. Elvileg a felújítások azt jelentik, hogy a meglévő rendszert az eredeti minőségi szinten, azonos teljesítőképességgel építjük újjá. Ez azonban nem így van. A rekonstrukciós igény sokszor azért bújik elő, mert elégedetlenek vagyunk a működtetéssel, vagy sok a csőtörés, esetleg alulteljesít a víztisztító mű.

Ilyenkor a lehetséges mai megoldásokat keressük, az előregedett AC-csőket (ami nálunk kiteszi a vezetékhalózat kb. 25%-át) nem új AC-csőkre cserélem, hanem valami jobbra, ugyanígy van ez a szivattyúkkal is, és ha a technológiát felújítom, nagyobb tudású szűrőket építek be stb. Tehát a rekonstrukció hajtja előre a szakmai fejlődést. Ha kevés a rekonstrukció, kevés a fejlődés.

Zs. L.: Azért az új építés és a hibajavítás is hajthatja a fejlődést!

T. L.: Nagyon jók a korszerű palástjavítók, a húzásbiztos, flexibilis csőösszekötő javítógyűrűk, csak iszonyú pénzbe kerülnek, és ha sűrűsödnek a hibák, nem is ez a megoldás, mert a vezeték egésze nem lesz tőle jobb. Olyan ez, mint az utaknál a kátyúzás. Egyre szaporodnak a javítási foltok, és végül mégis új burkolatot kell készíteni. De ha már az utaknál tartunk, megjegyzem, hogy a felújítási munkák azért is kerülhetnek sokba, mert a felbontott útburkolat kijavítása elérheti a beruházás költségeinek 30-40%-át. Ezért kerülnek előtérbe egyre inkább a feltárás nélküli közmű-rekonstrukciók. Az új építések, a fejlesztések ma már nem képezik az üzemeltetők feladatát.

Zs. L.: Még mindig rekonstrukció. Mi a véleménye az elképzelt rekonstrukciós alapról? Arról, hogy 1/3-1/3 résszel az állam, az önkormányzat, illetve a szolgáltató finanszírozza majd a felújításokat valamilyen pályázati rendszerben.

T. L.: Ennek az elképzelésnek van olyan része, amit támogatok, de vannak kétségeim is. A legjobb benne, hogy ez a kérdés elmozdult a holt-pontjáról, és meglehet, hogy a költségvetésben szereplő másfél milliárd forint szinte semmi, de az ágazat betette a lábát az ajtóriszba, innen már tovább lehet építkezni. Tehát az elképzelésben jó, hogy az állam megjelenik részfinanszírozóként, és az is, hogy a kis önkormányzatoknál, ahol nincs helyi bevétel, esetenként a helyükbe lép. Azt is megértem, hogy az önkormányzat legyen részese a finanszírozásnak, mert az ingyen kapott pénz sohasem hasznosul kellő hatékonysággal. Ezzel együtt az önkormányzatok befordítása a finanszírozásba gondokat fog okozni, mert az árhatósági jogkörük megszűnésével és a szolgáltatási folyamat erős szabályozásával az affinitásuk gyengült. Ez azt is jelentheti, hogy hiába szeretné a rekonstrukciót a szolgáltató, és hiába támogatná az állam, az önkormányzaton megbukhat az egész, mert mondjuk egyáltalán nincs, vagy csak éppen erre és éppen akkor nincs pénze. A megnyugtató hosszú távú megoldás az lenne, ha megvalósulna a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvényben is szereplő teljes költségmegtérülés elve, és a díjakba épített amortizáció biztosítaná a felújítási költségeket. Minden más megoldás átmeneti kényszer lehet csupán.

Zs. L.: Az 1/3-os finanszírozási konstrukció önöknél vajon működne?

T. L.: Győrnél nem látok gondot, de a kis településeknél vannak aggályaim.

Zs. L.: Vissza a 10 év vezérgazgatáskodáshoz és ahhoz, hogy a szolgáltatásnak műszaki, technológiai oldalról is fejlődni kell. Mit tudtak itt helyben e területen elérni?

T. L.: Az irányítástechnikánkat valamennyi rendszerünket érintően kiépítettük, lehetővé téve a teljes körű távműködtetést. Ez nagy előrelépés volt szolgáltatásbiztonságban, költséghatékonyságban, igaz, mintegy 900 millió forintba került.

Zs. L.: És még a személyi állományt is csökkenthetnék.

T. L.: Igen, csökkenthetjük volna, de emiatt nem tettük, mert az a meggyőződésünk, hogy a jelenlét és az ezen keresztül megvalósuló személyes kapcsolat a szolgáltatásunk olyan minőségi része, ami egyszerűen jól veszi ki magát, ott helyben a fogyasztó nagyra értékeli. Hadd mondjam azt is, hogy a helyieknek van mit csinálniuk, a mérőleolvasásoktól kezdve a karbantartáson keresztül a hibajavításokig, és a fűvet sem nyírja le az irányító PC.

Zs. L.: Miként érintette a PANNON-VÍZ-et az integráció és a másik nagy hatású történés, a vízminőség-javító program? Mi a véleménye e folyamatokról? Ez sok vízműnél meghatározó változásokat, no és rengeteg munkát hozott.

T. L.: Tudom, hogy ez máshol kemény feladatokat jelentett, de nálunk az integráció során annyi történt, hogy néhány település átkerült a mosonmagyaróvári Aqua Szolgáltató Kft.-hez. Amúgy maga az integráció szükséges volt, a 400 szolgáltató azt jelentette, hogy sok helyen megfelelő hozzáértés nélkül és műszaki-gazdasági háttér nélkül folyt a szolgáltatás, annak minden kockázatával. A vízminőség-javító programba se folytunk bele, nálunk legfeljebb a vas- és mangántalanítás jelenti a technológiát, és ezek a létesítmények már korábban megépültek. Azért volt mit tennünk, mert 625 szennyvízátelők és 50 víz-, illetve szennyvíztisztító telepünk van, ahol nem csupán karbantartás folyik, hanem folyamatos a felújítás. Sajnos a vezetésekre ez nem igaz, de erről már beszéltem. Voltak fejlesztéseink is, az emlegetett távműködtetés kiépítése mellett Győrben megépítettünk 800 millió forintért egy nagy szennyvízátelőköt 12.000 m³/nap kapacitással és hozzá 4 km 500 mm átmérőjű nyomóvezetékkel, ezzel tehermentesítve a győri belvárost, és most építjük át akkreditált laboratóriumunkat, hogy csak a legnagyobbakat emeljem ki.

Zs. L.: Ha már a szolgáltatók számánál tartunk, mi a véleménye, melyik modell lehet a legjobb a víziközmű-szolgáltatás egészét illetően? A mostani 41 vagy a 10, de állami, esetleg egyetlen ernyőszervezet?

T. L.: Én a mostani rendszer mellett vagyok, hozzátéve, hogy pár kisebb vagy gyengébb szolgáltató még kihullhat. A harminc-egynéhány vízmű esetén optimális üzemméretekről beszélhetünk, irányítás szempontjából jól átláthatóak az ekkora cégek, és ez a megoldás a MEKH által gyakorolt szakmai kontroll szempontjából is kezelhető.

Zs. L.: Az állami, illetve önkormányzati tulajdonlás miatti kettősségről mi a véleménye?

T. L.: Mindkettőnek megvan a helye, ezek jól megférnek egymás mellett, és ezzel együtt lehet élni. Feltétlenül szükséges azonban, hogy az önkormányzati tulajdonú vízműveket fel kell zárkóztatni, és az államiakkal azonos működési feltételeket kell biztosítani számukra is.

Zs. L.: Visszatérve a PANNON-VÍZ-hez és a vezérgazgatói pozíciójához, milyen vezetési elveket vall?

T. L.: A legfontosabb, hogy jó kollégák nélkül nincs jó vezető. A jó kollégán azt értem, hogy szakmailag felkészült és kreatív legyen, és rendelkezzen azzal a szándékkal, hogy a feladatait a lehető legjobb minőségben, időben elvégezze. Ez mindenre vonatkozik az igazgatótól a kubikosig. Ehhez kell a feltételeket és az ösztönzéseket biztosítani a vezetőnek. A kreativitás azt jelenti, hogy mondjuk egy könyvelő ne csak a rubrikákat töltsse ki, hanem keresse a cég érdekeinek megfelelő legjobb, de még törvényes megoldásokat. Természetesen hozhatnék műszaki példát is – hogy ne sértődjenek meg a könyvelők –, kezdve az energiatakarékoságtól a munkaszervezésig.

Zs. L.: Ön egy keménykező vezető?

T. L.: Ez helyzettől és a személytől is függ. Azt gondolom, hogy inkább megengedő vagyok, de szükség esetén szigorúan számonkérek. A megengedő vezetés pedig az, hogy hagyom a kollégáimat kibontakozni, de az állandó kontrollt szükségesnek látom, hogy gond esetén közbeavatkozhasak. Azoknak az embereknek, akik jól dolgoznak, emiatt nem lehet és nincs is ellenérzésük, hiszen a vezető folyamatosan azzal szembeül, hogy ezeknek az embereknek elismerés jár. Azok pedig, akiknél szükség van ösztökélésre, tudomásul kell, hogy vegyék, a vezetőé a felelősség, és így nem lehet kifogásolható a számonkérés.

Zs. L.: Elérkeztünk a MaVíz-hez. Az elnökség tagjaként mi a véleménye a szövetségről és a munkájukról?

T. L.: 2008 óta vagyok tagja az elnökségnek, így folyamatában látom a változásokat. Szerintem érdemi előrelépést jelent, hogy a döntéshozók szóba állnak velünk, kíváncsiak a véleményünkre. Lehet, nem úgy és olyan mértékben, ahogy mi szeretnénk, de működik a párbeszéd. Emellett nagyon igaznak tartom dr. Csák Gyula, korábbi elnökségi társam szlogenjét, miszerint „a MaVíz annyi, amennyit beleteszünk”. Nem csak mi, akik az elnökségben ülünk, hanem azok, akik a bizottságokban, a megválasztott testületekben vagy akár a titkárságon dolgoznak. És azt látjuk, ki többet, ki kevesebbet tesz bele. A legfontosabb az érdekérvényesítés, ami egy állandó alkufolyamat, ahol éppúgy szükség van a konfrontálódásra, mint a kompromisszumkészségre. Nem szabad azt hinnünk az ágazati döntéshozatalok során, hogy alárendeltek vagyunk. Mi éppúgy szükséges és megkerülhetetlen szereplői vagyunk e folyamatnak, mint a döntéshozók. A másik nagy vonulat a tudásátadás, az egymástól tanulás, és idesorolom a belső kapcsolatokat is. A konferenciák, szakmai napok kiválóak. A belső oktatásokat illetően nem ilyen kedvező a véleményem, ezek drágák, és be kell ismerni, nyögvenyelősen mennek.

Zs. L.: Mi a véleménye a bizottságok munkájáról?

T. L.: Ez bizottságonként és időszakonként is változik. A tapasztalatcsere és a szakmai segítségnyújtás minden bizottságban működik, azonban ha ki kell dolgozni, „meg kell csinálni” valamit, csak ott lesz eredmény, ahol van pár olyan ember, aki hátára veszi a feladatot. Meg kell azonban azt is értenünk, hogy a bizottságokba a cégek a legjobb szakembereiket küldik, akiknek otthon nagyon sok a tennivalójuk.

Zs. L.: Emlékszem, Ön volt a megszűnt Pr-munkacsoport, mondhatnánk, bizottság elnökségi összekötője. Miért szűnt meg ez a munkacsoport? Nem látták szükségét a szolgáltatásunkban a kommunikációs tevékenység támogatását?

T. L.: A kommunikáción nagyon sok múlik, de szerintem a munkacsoport szereptévesztésben volt, mindenáron a MaVíz kommunikációjába akart beleavatkozni. Mint ahogy a Műszaki Bizottságnak sincs köze a MaVíz vízmérőjéhez, úgy a Pr-munkacsoportnak sem dolga beleavatkozni a

MaVíz kommunikációjába. Egyébként a munkacsoport remek társaság volt! Annak most is helye volna, hogy a szolgáltató szervezetek pr-munkáját támogassa. Nagy szükség volna például arra, hogy a kommunikátorok kidolgozzanak olyan kulcsmondatokat, amelyek az adott és ismétlődő problémákra válaszokat, magyarázatokat adnak, vagy elérendő célt fogalmaznak meg. Ezek a kulcsmondatok, megnyilvánulások nem csupán helyi érdekűek, hanem a döntéshozókat is orientálják.

Zs. L.: Öntől is megkérdezem, mint mindenkitől: mit jelent nekünk, víziközmű-szolgáltatóknak a globális éghajlatváltozás?

T. L.: Én azt látom, hogy a legnagyobb gondot a szélsőséges csapadékviszonyok okozzák. Az egyszerre lezúduló záporok megjelennek a csatornáinkban, és nem vagyunk képesek az elvezetést kielégítően megoldani. Emiatt építettük meg a már emlegetett nagy áttemelőnket, de ez csak egy adott terület problémáját oldja meg. A megváltozott helyzet kezelése külön finanszírozást kívánna, mert jelenleg nincs vagy alig van rá forrás. Az, hogy a vízkészletek fogynak, és háborúk törhetnek ki a vízért, nálunk nem kézzelfogható, mert a jövőben is elegendő vizünk lesz. A mindenáron való víztakarékosságnak sem vagyok a híve, hiszen attól nem lesz több vizük a szomjazó afrikai gyerekeknek, ha fogmosás

közben elzárjuk a vízcsapot. Sőt, ha belegondolunk, a még tovább csökkenő fogyasztás miatt a víz csak drágább lehet a szolgáltatásunk rendkívül magas állandó költségei miatt. Csak egy példát említek: megfelelő mennyiségű szennyvíz nélkül annak elvezetése is ellehetetlenül, hiszen kell az a bizonyos „úsztatási mélység” a csatornában ahhoz, hogy az elvezetés megvalósulhasson.

Zs. L.: Befejezésül, amikor nem kell a cég dolgaival foglalkoznia, mit tart fontosnak az életében, mi az, ami örömet okoz?

T. L.: Mindenekelőtt a családi együttlét, bár a két nagylányom közül az egyik Németországban él, de igyekszünk minél többet együtt lenni. Így vagyok a barátokkal is, tehát a jó emberi kapcsolatok fontosak számomra. Nálam valahogy a horgászat, a vadászat és a kiskert kimaradt, de szeretem nagyon a természetet. A múlt héten például egy kisebb társasággal felsétáltunk a Bakony legmagasabb pontjára, Kőrös-hegyre. Szeretem a színházat, a sportot is, amíg nem sérült le a térdem, rendszeresen fociztunk. Kijárok az Audi-ETO női kézilabda-mérkőzésekre is, nagy drukker vagyok. Ez remekül kikapcsol, és másra amúgy sincs időm.

Zs. L.: Köszönöm szépen az interjút.

Kizmus Jázmin 1. o. víz világnapi rajza, SPR Művészeti Csoport Martonvásár

Mundi Boglárka 1. o. víz világnapi rajza, SPR művészeti csoport Martonvásár

Kranabeth Csenge 5. o. víz világnapi rajza, Csitány Művészeti Műhely Székesfehérvár

BONEX ÜPÉ technológia

Egyenkénti, üvegszál erősítésű poliszter (ÜPÉ) csővel történő bélelés

A bélelőcsővezetés vékony, rugalmas falszerkezetű ÜPÉ csövekkel történik. A nem szoros illeszkedésű bélelőcső és a kiinjektált gyűrűs tér statikailag együttműködik a régi vezetékkel. Az ÜPÉ bélelőcsővezetés a Bonex Kft. által legrégebben használt, saját szabadalmaztatású eljárása.

COMPACT PIPE technológia

Szoros illeszkedésű PE (close-fit) bélelés a gyártáskor méretcsökkentett csőanyaggal

A PE cső anyaga, falvastagsága a felhasználási igényeknek megfelelően választható ki. A Bonex Kft. által alkalmazott technológia a Wavin GmbH Compact Pipe néven szabadalmaztatott eljárása.

SWAGELINING technológia

Szoros illeszkedésű PE bélelés az építési helyszínen méretcsökkentett csőanyaggal

A PE csövekből a beépítési helyszínen összeépített csővonal átmérője redukciós szerszámon áthúzva átmenetileg csökken, így lehetővé válik nagy átmérőjű vezeték NO-DIG felújítása hosszú kivitelezési szakaszokkal.

CIPP technológia

Helyszínen kikeményedő bélelőcsővezetés (Cured in Place Pipe)

Szintetikus filcből, méretezett üvegszál-erősítésű szerkezeti rétegből és poliolefin bevonatból álló hordozóanyagot műgyantával telítenek. A lágy csőbélelés bejuttatása a felújítandó vezeték szakaszba behúzással vagy kifordítással történik. Ezután meleg víz vagy gőz segítségével kerül sor a szoros illeszkedésű bélelőcső kikeményítésére.

PRIMUS LINE technológia

Rugalmas falú tömlős bélelés

A nem szoros illeszkedésű tömlő speciális rétegfelépítésű. A belső nyomás teherviselését körszövött Kevlar szerkezeti réteg biztosítja, amelyet külső és belső oldalán polietilén réteggel borítanak. Az eljárás – rövid kivitelezési idővel – rendkívül hosszú és nagy üzemi nyomású vezeték szakaszok rekonstrukciójának ideális megoldása. A Primus Line márkanevű tömlő gyártója a Rädlinger GmbH.

